SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

ZA ROK 1913.

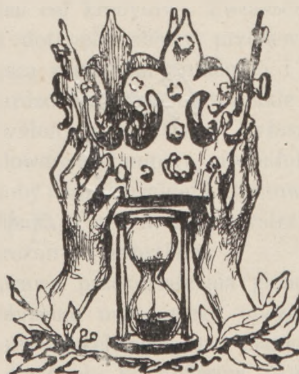
W KRAKOWIE
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W DRUKARNI „CZASU“ POD ZARZĄDEM ALEKSANDRA ŚWIERZYŃSKIEGO
1915.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

ZA ROK 1913.

W KRAKOWIE
NAKŁADEM MUZEUM NARODOWEGO.
W DRUKARNI „CZASU" POD ZARZĄDEM ALEKSANDRA ŚWIERZYŃSKIEGO
1915.

WSTĘP.

Rok 1913 zaznaczył się niepomyślnie w rozwoju Muzeum. Wstrzymanie subwencyi krajowych pociągnęło za sobą ograniczenie wydatków, a za tem poszło zatamowanie pracy około konserwacyi, inwentaryzacyi, przeniesienia zbiorów na Wawel i t. p., pomimo wyznaczonych na ten cel kredytów. Zwłaszcza oszczędności w zakresie konserwacyi dotknęły zbiory przedewszystkiem, albowiem ruszanie ich z miejsca z gmachu Sukiennic i przenoszenie na Wawel musiało być bardzo ograniczone, wszelkie bowiem przenoszenie i pakowanie nieutrwalonych zabytków. zwłaszcza obrazów cechowych i innych, malowanych temperą, musiałoby być dla dzieł sztuki fatalne lub wymagałoby nadzwyczajnej i kosztownej staranności w opakowaniu i przeniesieniu. Toteż musiano wstrzymać ruszanie z miejsca najbardziej zagrożonych zabytków.

Tak ważna sprawa przekształcenia gmachu poszpitalnego na Wawelu na cele Muzeum narodowego opóźnić się musiała z powodu debat Komitetu wawelowego nad planami fasad, dalej z powodu uzupełniań dawnych kosztorysów skutkiem zmian, jakich wymagał Komitet wawelowy. Podczas robót przygotowawczych odkryło się, że gmach poszpitalny spoczywa na ruinach dawnych średniowiecznych budowli, które Komitet wawelowy polecił zbadać, a następnie zachować przy pewnych adaptacyach jako piwnice. To wszystko i gruntowniejsze badanie stanu gmachu pociągnęło za sobą opóźnienie na większą skalę robót, mimo to jednakże prace wewnątrz znacznie posunęły się naprzód i przygotowano materyał o tyle, aby roboty na całej linii mogły być prowadzone w r. 1914.

ZAKUPNA I DARY.

Wymienione poniżej nabytki muzealne wykazują cyfrę większą w dziale darów, aniżeli w dziale kupna. Jest to zresztą zwykły objaw, powtarzający się corocznie. Ofiarność publiczna, tak zawsze wydatna, gdy chodzi o powiększanie zbiorów Muzeum Narodowego i dzięki której Muzeum do takich rozmiarów się powiększyło, zaznaczyła się również ubiegłego roku szeregiem większych i mniejszych darów. W ten sposób wzrastające zbiory nie mogą jednak nosić cechy planowego gromadzenia zabytków; powstają w poszczególnych działach luki, które możnaby uzupełniać, rozporządzając odpowiednimi funduszami.

ŚW. KATARZYNA.
Obraz cechowy z XVI wieku.

Osobny wykaz podaje szczegółowo wszelkie nowe nabytki, tu podkreślamy ważniejsze.

ZBIÓR IM. Ś. P. MARYI HR. POURTALES-GORGIER BAR. DE GRUBISSICH KERESZTUR zasilił Muzeum w zabytki przeważnie sztuki wschodniej i w wykopaliska klasyczne. Złożyły się nań rzeczy, gromadzone przez bar. Grubissich'ów za granicą, głównie w Afryce północnej. Najważniejszą w nim grupę stanowią:

W y k o p a l i s k a z n a l e z i o n e n a t e r e n i e K a r t a g i n y, jak stele kamienne punickie, fragmenty rzymskich tablic grobowych i rzeźb, przedmioty złote znalezione w grobach punickich (pierścionki, kolczyki, amulety), naczynia greckie, punickie, figurki bronzowe i gliniane, lampki i t. p.

P r z e m y s ł a r t y s t y c z n y, jak bronzy japońskie i koreańskie, miedziane i mosiężne naczynia arabskie, perskie i żydowskie, majolikowe naczynia berbero-arabskie, japońska i chińska porce-

Grassi Józef: KSIĘŻNICZKA KURLANDZKA Z DOMU MEDEM (miniatura).

lana i fajans, meble japońskie, koreańskie i arabskie, makaty i hafty arabskie, japońskie, chińskie, »Kamidana«, domowy ołtarz japoński z Kioto.

Nadto cały szereg przedmiotów drobnego przemysłu japońskiego, okazów etnograficznych z Japonii, północnej Afryki i Ame-

ryki. Całość zajmuje w inwentarzu przeszło 500 numerów i złoży się z tem, co Muzeum Narodowe dotąd nagromadziło, na cenną kollekcyę sztuki dalekiego Wschodu.

Dział sztuki wschodnio-azyatyckiej wzrósł ponadto o liczne zabytki, przekazane przez ś. p. Ottona Kowarskiego, a pozostawione w dożywotniem posiadaniu wdowy.

Kolekcya im. Heleny Dąbczańskiej wzrosła i w tym roku o poważną liczbę obrazów, rycin i okazów przemysłu artystycznego, książek, archiwaliów, mebli i t. d.

P. Józef Siedlecki w dalszym ciągu zasilał swój wielki zbiór sztuki graficznej licznemi tekami sztychów i reprodukcyi.

Hr. Stanisław Ursyn Rusiecki powiększył bogatą kolekcyę swego imienia, znajdującą się chwilowo w budynku Muzeum Czapskich, okazami szkła i ceramiki.

Dzięki zapisowi Ignacego Wolskiego dostało się do biblioteki muzealnej kilkaset tomów książek, przeważnie treści historycznej, oraz kilkadziesiąt tek z rycinami, litografiami, mapami itd.

URZĄDZENIE SAL, KONSERWACYA I INWENTARYZACYA.

Podnoszone na tem miejscu od kilku lat przepełnienie sal muzealnych daje się z powodu stałego wzrastania zbiorów coraz bardziej odczuwać. Niektóre nabytki, nie mogąc znaleść pomieszczenia w salach, muszą mieścić się w składach. Tak się stało ze znaczną ilością przedmiotów z kolekcyi Grubissicha, Dąbczańskiej i i.

Starano się jednak ile możności wystawiać napływające zabytki, aczkolwiek z krzywdą niejednokrotnie dla chronologicznego układu i estetycznego zestawienia. Wygląd sal zmienia się też po części z powodu mającego nastąpić przeniesienia zbiorów do nowej siedziby na Wawelu. Przy obecnych robotach adaptacyjnych w gmachu poszpitalnym okazuje się już teraz potrzeba wmurowywania w ściany odpowiednich sal rzeźb kamiennych i fragmentów architektonicznych.

Konserwacya. W tym roku zajęto się utrwaleniem kartonów Stanisława Wyspiańskiego. Zrestaurowano również kilka

obrazów, które odnowił prof. Władysław Pochwalski. Broń świeżo nabytą, zarówno jak i dawniejszą, czyszczono i konserwowano wyszkolonemi siłami muzealnemi.

Grottger Artur: POJEDNANIE.

Inwentaryzacya ograniczała się do przedmiotów napływających; prócz fachowego opisu, dołączano do ważniejszych zabytków także rysunek.

MUZEUM CZAPSKICH.

Gabinet numizmatyczny zwiększył się w tym czasie o 607 sztuk monet, 727 medali, 5 pieczęci, 4 tłoki pieczętne, 44 banknoty i 1 order. Z monet należy szczególnie podkreślić dar p. Franciszka Biesiadeckiego z Firlejowa, składający się z 487 sztuk monet austryackich, bitych za panowania cesarza Franciszka Józefa I. Jest to prawie komplet monet złotych, srebrnych, miedzianych i niklo-

wych, bitych w latach 1848—1912 w mennicach: Wiedniu, Kremnitz, Nagybanya, Pradze, Wenecyi i Medyolanie, tak na stopę talarową konwencyjną, jak później na stopę guldenową i koronową. Do zbioru dołączone są bardzo ciekawe i rzadkie próby mennicze, banknoty i książki numizmatyczne. Druga większa kollekcya, nabyta drogą wymiany dubletów, to 658 sztuk medali religijnych, wymienionych od p. Wilhelma Bernsteina z Warszawy. W roku ubiegłym doczekał się nareszcie Gabinet upragnionej oddawna drugiej szafy numizmatycznej, ozdobionej kartuszem z herbami Polski i Krakowa oraz dewizą odpowiednio ułożoną: »*Światłem narodu dzieła przeszłości*», który-to kartusz obmyśliła Dyrekcya odpowiednio do kartusza ofiarowanej przez rodzinę Em. hr. Czapskiego szafy z monetami a ozdobionej herbami rodziny i ich dewizą herb. »*Vitam Patriae, honorem nemini*». Szafa ta, stalowa, w mur wpuszczona zawiera 150 szuflad, w których rozłożono same medale i plakiety w ten sposób, że naprzód idą medale królewskie, potem okolicznościowe i prywatne. W dawnej pierwszej szafie pozostały same tylko monety polskie, lenne i austryackie. Monety zaś obce, rzymskie, niemieckie itd. na razie nie mają pomieszczenia. Układanie ich, oraz włączanie do zbioru świeżo nabytych sztuk jest głównem zadaniem gabinetu na przyszłość.

Gabinet rycin powiększył się znacznie, bo o 8704 sztuk rycin, litografii, drzeworytów, illustracyi i fotografii rozmaitego rodzaju. Złożyła się na to w pierwszym rzędzie kollekcya rycin i litografii krakowskiego Muzeum techniczno-przemysłowego, którego Dyrekcya z uznania godną bezinteresownością postanowiła zbiór ten do Muzeum Czapskich przekazać. Ryciny w ilości 7934 sztuk są przeważnie obcego pochodzenia, chociaż nie brak tam i rzeczy polskich. Szczególniej zasługuje na uwagę, że otrzymanie tego bogatego zbioru zeszło się z nabyciem drogą wymiany dubletów zbioru afiszów artystycznych, akwafort i litografii od p. Zenona Pruszyńskiego w liczbie 198 sztuk. Oba zbiory razem złączone dają już pokaźną kollekcyę, która, niestety, z powodu braku miejsca i ogromnych rozmiarów afiszów nie może być tak łatwo wystawiona. Pod innym względem praca w Gabinecie rycin posuwać się tylko mogła bardzo powoli. Uporządkowano tylko zbiór map, jeden z największych, jakie w kraju istnieją. Zdołano jedynie dawniejszy zapas kilku ty-

sięcy rycin poukładać, rozsegregować i do tek powkładać. Natomiast obsłużyć musiał Gabinet coraz to liczniej zgłaszających się autorów i wydawców dzieł illustrowanych, którzy illustracye tutaj właśnie znajdują. Gabinet, posiadając blisko 100.000 rycin rozmaitego rodzaju, podaje uczonym znakomity i ogromnie obfity materyał illustracyjny do ich wydawnictw, czy to portrety, czy widoki, czy też reprodukcye dzieł artystów polskich i obcych i pod tym względem ma już wyrobioną w społeczeństwie opinię. W roku ubiegłym dostarczył w ten sposób Gabinet illustracyi do prac naukowych pp. ks. Sygańskiego, Dr. Ponikły, R. Starczyńskiego, Dr. M. Dobrowolskiego, K. Bartoszewicza, Prof. Rostafińskiego, B. Gembarzewskiego, prof. Wyrobka, Dr. Bulandy, prof. J. Pagaczewskiego, R. Starzewskiego, ks. Sapiehy itd. itd. Razem korzystało pod tym względem 51 osób.

B i b l i o t e k a. Praca wewnętrzna ograniczała się do wykończenia katalogu książek XVII i XVIII wieku, mianowicie broszur i panegiryków, oraz do uzupełnień napływającymi darami. Połączone z tem a r c h i w a l i a i zbiory autografów wykazują 41 sztuk w przybytkach, w czem jest 16 fascykułów z dokumentami, dar p. J. Pałasińskiego.

DOM I MUZEUM JANA MATEJKI

może rok ubiegły zaliczyć do swych wyjątkowo pomyślnych lat a to dzięki pozyskaniu do zbiorów jedenastu rysunków Matejki, tworzących cykl, znany pod nazwą »Dziejów cywilizacyi ludzkości«. Rysunki te były własnością Towarzystwa wzajemnej pomocy uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego, które dla pomnożenia swych funduszów ujrzało się zniewolonem sprzedać je. Nie brakło amatorów z poza kraju; patryotyczna młodzież jednak — co należy podnieść z uznaniem — wolała przystać na niższą o 1100 kor. cenę, byle tylko wybitne dzieło nie wyszło zagranicę i dla swojskiej kultury nie przepadło. I ten jednak zakup, wymagający 4400 kor., nie byłby mógł dojść do skutku, gdyby nie dobra wola wiceprezesa b. Tow. im. J. Matejki, p. Piotra Stachiewicza, który, uzyskawszy od władz skarbowych zwrot nadpłaconych przez Tow. im. J. Ma-

tejki swego czasu podatków, oddał ten fundusz do dyspozycyi Dyrekcyi i pokrył w ten sposób połowę potrzebnej kwoty. Drugą połowę hojna na cele oświatowe i kulturalne Gmina wstawiła w nadzwyczajne kredyty roku 1914 i 1915, dzięki czemu jest dziś Dom Matejki w posiadaniu jedynego z istniejących w całości cyklu przepysznych technicznie i głębokich w koncepcyi rysunków. Od czasów przejścia Domu Matejki na własność Gminy jest to najpoważniejszy nabytek do zbiorów, a jako niesłychanie charakterystyczny dla twórczej myśli Matejki stanowi bezcenne uzupełnienie i zaokrąglenie dzieła wielkiego artysty, zawartego w jego muzeum.

Przez sprawienie dwóch gablot-suwaków uprzystępnioną została publiczności druga połowa słynnego »słownika Matejki«. Z radością zaznaczyć tu należy, że zarówno artyści-malarze, jak uczniowie Akademii sztuk pięknych, oraz kostyumernia Teatru miejskiego korzystają stale z artystycznych skarbów Domu Matejki, z artystów zaś zagranicznych poczerpnął z nich materyał prof. Arturo Todi do swych monumentalnych fresków do kaplicy św. Stanisława Kostki w Rzymie.

Sprawozdanie kasowe oraz zestawienie frekwencyi publiczności podajemy w innem miejscu.

KOLLEKCYA KUSTOSZA E. GOLDSTEINA.

Jak w latach ubiegłych, tak i w minionym roku p. Goldstein złożył w darze dla Muzeum Narodowego świeżo przez siebie zakupione okazy. Rok 1913, jako setna rocznica bohaterskiej śmierci księcia Józefa Poniatowskiego, łącząca się nierozdzielnie z wojnami napoleońskiemi, zaznaczył się także w kierunku kollekcyonowania przez ofiarodawcę szczególnie pamiątek z tego okresu, odnoszących się do księcia Józefa i Napoleona I.

Do zabytków z okresu napoleońskiego włączono zostające w logicznym związku zabytki z czasów wielkiej rewolucyi, poprzez okres dyrektoryatu, konsulatu, cesarstwa, do upadku i śmierci Napoleona i następnych lat, pełnych kultu ze strony polskiej dla wielkiego cesarza: 246 litografii i miedziorytów techniką rylcową, punktowaną lub akwatintą, 2 rysunki, 4 akwarele i gwasze, 1 obraz

na szkle, 1 obraz olejny, przedstawiający portrety Napoleona I i jego wodzów, sceny z wojen, z życia żołnierzy, kongres wiedeński i t. d., 4 rzeźby, 2 druki: niemiecki list gończy za Napoleonem i program przyjęcia Napoleona w Warszawie w r. 1806, kilka medali, 50 sztuk monet srebrnych i miedzianych z lat 1789—1815, zegarek srebrny z wizerunkami cesarzy: Napoleona, Franciszka i Aleksandra, 2 tarcze od zegarków z podziałką na 24 godzin, 3 pistolety francuskie, kollekcya karabinów, modele rządowe francuskie, z czasów od Ludwika XVI do wojny francusko-pruskiej włącznie.

Pamiątki odnośne do ks. Józefa Poniatowskiego: 9 litografii i miedziorytów ze sceną śmierci ks. J. Poniatowskiego, ta sama scena olejno na płótnie, portret księcia, haft z epoki cesarstwa, portret księcia akwarelą, 2 tabakierki: z kości słoniowej i drewniana, z rzeźbioną sceną śmierci ks. Poniatowskiego, ułan polski, litografia.

P. Goldstein, uzupełniając w dalszym ciągu dotychczas przez niego zgromadzone zbiory, powiększył je i w ubiegłym roku wielu cennymi darami i tak: 13 obrazów olejnych na płótnie lub blasze, pendzla przeważnie francuskich artystów z 18 i 19 wieku, 10 akwafort, 2 gwasze, 2 rysunki, 2 miedzioryty, wszystko prace francuskich artystów z 18 lub 19 wieku.

Z wielu okazów ceramiki wyróżniają się: dzban z Delft z czasów Ludwika XV, grupa Mars i Wenera z epoki Ludwika XIV, dwie grupy amorków, dwie butelki w kształcie osób, wyrób fabryki w Avignonie z końca 17 wieku, wazon japoński, dwa czajniki chińskie z 18 wieku, misa perska z napisami arabskimi, kolekcya talerzy fajansowych ze scenami z wojen napoleońskich.

Z broni przybyło: 2 stare strzelby tureckie, z których jedna ciężka, wałowa, z lufą blisko 2 metry długą, miecz perski z 16 w., sztylet perski z rączką i pochwą rzeźbioną z kości słoniowej, dwie strzelby myśliwskie, 13 starych gard japońskich z bronzu lub żelaza, rzeźbionych lub inkrustowanych złotem lub srebrem, halabarda perska z 17 wieku, nałokcica i zapięcie do nałokcicy perskie z 16 wieku.

Wyroby japońskie: 2 wielkie pudła na ryż, lakierowane ze złoconemi i grawirowanemi okuciami, kasetka z drzewa, czarno

lakierowana, inkrustowana perłową masą, okuta złoconym bronzem, posążek bogini Konan-in z bronzu silnie złoconego i srebrzonego z 18 wieku, urna bronzowa na kadzidło z 18 w.

Wyroby chińskie: fajka bronzowa, rzeźbiona, do opium z 18 w.

Wyroby perskie: kasetka bronzowa, złocona i grawirowana, widelec drewniany, inkrustowany srebrem, z 18 wieku, koszyczek bronzowy na kwiaty z 18 wieku.

Wyroby francuskie: 2 figurki ruchome do nakręcania, grające na skrzypcach i kontrabasie, z czasów dyrektoryatu; figura małpy w modnem ubraniu do nakręcania, przedstawiająca karykaturę na typ złotej młodzieży t. zw. »Incroyable« z czasów rewolucyi; dwa srebrne ciężkie koszyczki na kwiaty, rzeźbione, w stylu Ludwika XVI; klosz deserowy z talerzem i kielichem szklanym na rzeźbionej w bronzie, posrebrzanej podstawie; 2 brzytwy z wizerunkami Blüchera, Platoffa i Aleksandra I na trzonkach; 3 metalowe naczynia na gorące węgle, służące jako podstawa pod naczynia z potrawami gorącemi, wiek 17, 18 i 19; szafeczka z kości słoniowej, rzeźbiona zabawka; 3 lichtarze bronzowe z 17 wieku; apteczka podróżna z początku 19 wieku; latarnia magiczna z epoki pierwszego cesarstwa. Nadto: 2 figurki staro-egipskie z kamienia, 2 klamry maurytańskie z bronzowej blachy trybowanej, drewniany bożek indyjski z głową słonia, 2 bożki indyjskie z Kongo.

ZAKUPNA.

OBRAZY I RYSUNKI.

Obraz cechowy z początku XVI. w. przedstawiający Sąd ostateczny. 2 skrzydła tryptyku w. XVI. Obraz cechowy: Hołd 3 Króli. Skrzydło tryptyku ze scenami z legendy o św. Mikołaju — w. XV. Skrzydło tryptyku przedstawiające św. Katarzynę, wiek XV. Skrzydło tryptyku przedstawiające anioła, wiek XV. 2 obrazy ruskie, w. XVII i XVIII. 2 obrazy na szkle, w. XVIII. Miniatura, w. XVII. 4 szkice ol, i 15 szkiców piórkiem A. Gierymskiego. 4 szkice ol. M. Gierymskiego. Miniatura J. Grassi'ego (ol.), portret księżniczki Kurlandzkiej; Święta Rodzina (pierwsze wykonanie) R. Hadziewicza

(ol.). Pastuszek A. Kotsisa (ol.). Autoportret i portret żony artysty Maszkowskiego starszego (ol.). 2 sceny batalistyczne A. Orłowskiego (ol.). 2 portrety J. Peszki (ol.). Notatnik ze szkicami W. Pruszkowskiego. Portret jenerała wojsk polskich przez J. Sonntaga

Gierymski Aleksander: ZAMEK MYŚLIWSKI W BAWARYI.

(ol.). Miniatura F. Tepy (ol.) portret matki artysty. Akt kobiecy W. Weissa (ol.). Widok Krakowa (ol.) i 276 szkiców ol. J. Wojnarowskiego. Portret prymasa Poniatowskiego (ol.) niezn. art. Portret ministra Brühla (ol.) niezn. art. Portret Jana I ks. Finlandyi (ol.) niezn. art. 2 supraporty (ol.) niezn. art. — w. XVIII. Kompozycya historyczna niezn. art. (ol.).

RZEŹBY.

H. Glicenstein: Portret malarza S. Hirszenberga (bronz). A. Madeyski: Biust A. Gierymskiego (bronz). Cz. Makowski: Plakiety

(bronzy). J. Wysocki: Medalion z portretem A. Madeyskiego (bronz). Figurka gotycka Madonny (drzewo), wiek XV. Lew romański (kamień), wiek XII. Figurka pastuszka z jasełek (drzewo), wiek XVIII.

PRZEMYSŁ ARTYSTYCZNY.

Łyżka srebrna z XV w. 4 fragmenty srebrnego relikwiarza z XV w. Puszka srebrna na komunikanty z r. 1685. Srebrny tłok pieczętny z XIV w. Klamra srebrna, emaliowana. Kubek srebrny z XVII w. Klamra srebrna z XVI w. 2 wazki cynowe, gdańskie. Srebrny sprzęcik żydowskiego kultu. Blacha od reflektora, trybowana — z w. XVIII. Prasa do pieczenia opłatków z w. XVIII. Kubek miedziany, trybowany. Kufel miedziany z r. 1664. Puhar szklany z rytemi postaciami Apostołów — w. XVIII. 62 naczyń stołowych — Baranówka, Korzec, Horodnica. Talerz fajansowy z Włocławka. 15 naczyń z majoliki. Kilkadziesiąt kafli z XVII i XVIII w. Czepiec srebrno-złoty z XVIII w. Makata haftowana. 2 fragmenty pasa polskiego. 2 fragmenty złotego haftu na aksamicie. Konfesyonał z herbem Sulima, z r. 1539. Skrzynia z intarsyami — z początku XVII w. Łóżko rzeźbione z r. 1745. Szafeczka rzeźbiona z pocz. XVIII w. Komódka cisowa z bronzami (empire). Komoda z intarsyami w. XVIII. Stolik empire z bronzami. 2 stoły z intarsyami — w. XIX. Komódka w stylu Ludwika XVI. Etażerka — w. XIX. 16 krzeseł i foteli z XVII, XVIII i XIX w. Rama do obrazu rzeźbiona w stylu Ludwika XV. Stare pudełeczko szyldkretowe. Srebrny tłok pieczęci z XIV w.

BIBLIOTEKA.

Druk z w. XVI: »Rozmowy, które miał król Salomon mądry z Marchołtem«, unikat nabyto drogą wymiany dubletów i kilka druków i mapek z w. XVII i XVIII.

Do biblioteki podręcznej szereg książek z dziedziny historyi sztuki.

GRAFIKA.

2 miedzioryty kolor. Cosway'a.

Teka autolitografij J. Gumowskiego.

Sztych J. Norblina: Św. Jan każący do ludu.

SZTUKA LUDOWA.

2 obrazki ludowe.

WYKOPALISKA.

Łyżka srebrna z r. 1561., pasek srebrny z pocz. XVII w., dzbanuszek cynowy ozn. gmerkiem mieszcz. z w. XVII., 16 naczyń glinianych — wykopane w Krakowie.

PAMIĄTKI.

Sztandar francuskiej gwardyi narodowej z r. 1790/91.

VARIA.

2 stare ramki do miniatur.

Biczownica.

DARY.

OBRAZY I RYSUNKI.

Ks. Czartoryska Marcelowa: »Pojednanie«, rysunek kredką Grottgera.

Z zapisu ś. p. Teodora Dunina w Warszawie: Widok Zakopanego, obraz olejny Witkiewicza.

Kicińska Emilia: portret Wincentego Laskiewicza, obr. ol.

Grono przyjaciół dra St. Tomkowicza: portret dra St. Tomkowicza przez Malczewskiego (ol.).

Krupski Juliusz w Tarnowie: obrazek ruski z XVI w.

Hr. Mycielski Jerzy: karta z dwoma szkicami R. Hadziewicza.

Prajer Władysław: św. Anna, obraz cechowy z XVII w.

Nadto złożyli dary: Bandrowska Aleksandrowa, Mikulski J. z Chabówki, N. N. z Królestwa Polskiego, spadkobiercy ś. p. Tomkiewicza Stanisława, Zaremba Szczęsny z Tarnowa.

RZEŹBY I ODLEWY GIPSOWE.

Komitet parafialny w Gromniku: chrzcielnica kamienna gotycka z herbem »Stary Koń«.

Ostrowski Stanisław z Paryża: biust Mickiewicza własnej roboty (gips).

Pałasiński Józef: dwa kapitele drewniane z XVI w.

Prajer Władysław: figurka Chrystusa Ukrzyżowanego.

Dr Spiss Tadeusz z Chrzanowa: monstrancya drewniana z XVII wieku.

Dr Tomkowicz Stanisław: 21 odlewów gipsowych (fragmenty dzwonów).

Nadto złożyli dary: Bandrowska Aleksandrowa, Bohaty Adolf z Trutnowa, spadkobiercy ś. p. Teodora Dunina z Warszawy, Zawadzki z Warszawy.

PRZEMYSŁ ARTYSTYCZNY.

Barącz Erazm z Wieliczki: krucyfiks z XVII w., zbiór klamer z opraw książek, fragmenty tapet z XVII w.

Hoyerowa Marya: szpilka empirowa do włosów, notatnik z początku XIX w.

Komitet parafialny w Gromniku: wiatroskaz żelazny z herbem »Stary koń«.

Kosińska Jadwiga z Obalińskich (jako dar swej matki): stolik z podstawą w kształcie orła polskiego z XVIII w.

Stojowska Józefa z Jaszczur: zegarek srebrny emaliowany wyrobu I. Angotta w Zamościu.

Nadto złożyli dary: Kawińska, J. Klausner z Berlina, W. Kozubowski. Ks. Kwiatkowski Stanisław, Ks. Podolski Piotr z Otwi-

nowa, Świątecka Michalina z Druskienik, Tamulewiczowa Franciszka z Litwy, spadkobiercy ś. p. Tomkiewicza Franciszka, Dr Turczyński Stanisław, Szczęsny Zaremba z Tarnowa.

DOKUMENTY I RĘKOPISY.

Barącz Erazm z Wieliczki, X. Górny J., Kozubowski Władysław z Przemyśla, Dr Miklaszewski Walenty z Warszawy, Wajda Stanisław, Zaleska Lucyna imieniem p. Ludwika Zaleskiego, Zaremba Mieczysław z Biecza, Zembrzuski Edward z Włosnowic.

NUMIZMATY.

Dr Biesiadecki Franciszek z Firlejowa: kollekcya monet austryackich.

Nadto złożyli dary: Anczyc W. L., Baranowski Stanisław z Nowej Wsi Podgórnej, Adolf Bohaty z Trutnowa, Bołsunowski Karol z Kijowa, Dr Bulanda Edmund, Czosnek Samuel z Kocmyrzowa, Doraciński Stanisław z Częstochowy, Frankiewicz Ludwik z Poznania, Giraud Edward, Dr Kaczmarczyk Kazimierz z Krakowa, Kamieńska Marya ze Złoczowa, Dr Kieszkowski Jerzy z Wiednia, Komitet Kołłątajowski Uniw. Jagiell. w Krakowie, Komitet parafialny w Sulisławicach, Kozubowski Władysław z Przemyśla, Kramarski Jan z Krakowa, Kraszewski Bogusław z Dołk, Kraszewski Krzysztof, Kuczyński Aleksander z Kijowa, Morzycka Ludmiła z Litwy, Hr. Potocka Andrzejowa, Prade Franciszek z Krakowa, Starorypiński J. z Wołkowic, Stawski Leon z Krakowa, Ślizień Olgierd z Prokocimia, Wychowańcy warszawskiej Szkoły Głównej.

SFRAGISTYKA.

Hussarzewska Zofia, Morzycka Ludmiła z Litwy, Myśliński Feliks z Noworadomska, N. N. za pośrednictwem Ks. dra Caputy, Puchała Kazimierz z Krakowa.

BIBLIOTEKA.

Moczulska Natalia z Warszawy: 15 map wojskowych z r. 1820.

Muzeum techniczno-przemysłowe w Krakowie: zbiór okolicznościowych druków, klepsydr pośmiertnych i kilka broszur.

Pałasiński Józef: kilka starych druków.

Nadto złożyli dary: Archiwum m. Lwowa, Bagiński Walery w Warszawie, Biblioteka Uniwersytecka ze Lwowa, Bołsunowski Karol z Kijowa, Dr Bulanda Edmund z Krakowa, spadkobiercy ś. p. Teodora Dunina z Warszawy, Frąckiewicz Michał z Krakowa, X. Górny J. z Krakowa, Dr Gumplowicz Władysław, Jastrzębski Janisław z Krakowa, Kozubowski Władysław z Przemyśla, Dr Lewicki Stanisław ze Lwowa, Solecki Adam z Krakowa, Dr Szydłowski Tadeusz z Krakowa, Towarzystwo Opieki nad zabytkami przeszłości w Warszawie, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, Wachtel Karol z Chicago, Prof. Warschauer z Gdańska, Wydział Krajowy we Lwowie.

GRAFIKA.

Jabłczyński Feliks z Warszawy: 7 własnych akwafort.

Wyczółkowski Leon z Krakowa: teka autolitografii własnych »Wawel«.

Nadto złożyli dary: spadkobiercy ś. p. dra Teodora Dunina z Warszawy, X. Górny J. Z Krakowa, Kozubowski Władysław z Przemyśla, Muzeum techniczno-przemysłowe w Krakowie, Solecki Adam z Krakowa, Wilder H. z Warszawy.

EXLIBRISY.

Dr Lewicki Stanisław ze Lwowa.

FOTOGRAFIE.

W. L. Anczyc (74 fot.), Bernstein Wilhelm z Warszawy, Kozubowski Władysław z Przemyśla, Skrzyński Klemens.

WYKOPALISKA.

Dembiński Stefan z Borkowic, Dzierżanowska Marya z Przernasielska, Dr Hoyer Henryk z Krakowa, Kozubowski Władysław z Przemyśla, Morzycka Ludmiła z Litwy.

Weiss Wojciech: AKT KOBIECY.

SZTUKA LUDOWA.

Petryna Adam z Zapad, bar. Ronaszkanowa Helena z Lowrany, Dr Dyonizy Pogorzelski w Krakowie, pamiątki po Dyonizym Pogorzelskim, podpułkowniku wojsk polskich.

Józef Wojdacki w Radomiu: Pistolet i lornetka po pułkowniku Czachowskim.

Nadto: Wilhelm Bernstein w Warszawie, Adolf Bohaty z Trutnowa, Witold Bronkowski w Rudnikach, Władysław Kozubowski w Przemyślu, Edward Lepszy, Alfons Löwenberg, w zastępstwie ś. p. Bolesława Ładnowskiego w Warszawie, Jan Łaski w Celejowie, N. N. za pośredn. S. Cerchy, Leon Pitułko z Lipnicy Murowanej.

LAPIDARYUM.

Akademia Umiejętności w Krakowie: zniszczona figura św. Katarzyny i kolumna kamienna.

Komitet parafialny w Czchowie: fragment portalu dzwonicy — z gryfem.

Komitet kościelny w Zielonkach: nadproże kamienne z XVI w.

Konwent Kanoników Regularnych w Krakowie: 2 figury kamienne.

VARIA.

W. L. Anczyc w Krakowie, Dobrowolski z Warszawy, Emil Gill w Krakowie, Marya Kamieńska w Złoczowie, Władysław Kłopotowski z Warszawy, Kollegium Związku Narodu Polskiego w Cambridge Springs, Kazimierz Puchała w Krakowie, Dr Feliks Wiśniewski w Szczawnicy, Redakcya »Ziemi« w Warszawie, Korbuszowie z gub. mińskiej, Korczyńska Justyna z Krakowa.

DARY PIENIĘŻNE

WYŁĄCZNIE NA POWIĘKSZENIE ZBIORÓW.

Stanisław Florek z Gromnika: 10 K.

Krzywiec z Petersburga: 20 K.

Franciszka Tamulewiczowa z Litwy: 10 K.

W	styczniu	w	święta	1570	w	dnie powszednie	510	osób
»	lutym	»	»	1291	»	» »	415	»
»	marcu	»	»	1750	»	» »	542	»
»	kwietniu	»	»	1405	»	» »	754	»
»	maju	»	»	3911	»	» »	1911	»
»	czerwcu	»	»	2295	»	» »	2990	»
»	lipcu	»	»	2280	»	» »	2731	»
»	sierpniu	»	»	3910	»	» »	1716	»
»	wrześniu	»	»	2603	»	» »	1167	»
»	październiku	»	»	1958	»	» »	1086	»
»	listopadzie	»	»	2603	»	» »	352	»
»	grudniu	»	»	1399	»	» »	422	»

Ogółem w święta 26975 w dnie powszednie 14596 osób.

Muzeum narodowe w Sukiennicach zwiedziło więc w r. 1913 osób 41571.

Muzeum im. Emeryka hr. Hutten-Czapskiego zwiedziło w r. 1913 1803 osób.

Dom i Muzeum im. Jana Matejki zwiedziło w r. 1913. 3588 osób.

Wieżę Maryacką, zostającą również pod Zarządem Muzeum Narodowego, zwiedziło w r. 1913 osób 373. Nadmienić należy, że wieża ta wskutek gruntownej restauracyi przez $^3/_4$ roku dostępna była tylko w niedziele i święta.

Barbakan, czyli rondel bramy Floryańskiej, otwarty tylko w porze letniej, zwiedziło w r. 1913 osób 521.

Frekwencya we wszystkich instytucyach wynosi 47856 osób.

Statystyka ta opiera się na sprzedanych biletach wstępu. Nie obejmuje ona jednak bezpłatnych wstępów, dzieci szkolnych i wycieczek, z których to wstępów korzystało w ciągu roku 1913 osób 3567. Ogólna zatem frekwencya we wszystkich instytucyach wynosi 51423 osób.

PRACE NAUKOWE.

Urzędnicy Muzeum Narodowego brali w r. 1913 udział w ruchu naukowym bądź to w formie publikacyi, bądź to w formie wykładów:

Dr Feliks Kopera: Kościoły drewniane Galicyi zachodniej, serya I. zeszyt I. z 65 ilustracyami, w Krakowie 1913, nakładem Grona c. k. Konserwatorów Galicyi zachodniej.

»Alte polnische Glasmalereien« Zeitschrift für alte u. neue Glasmalerei, München 1913, Heft 9.

»Krakau, seine Altertümer und Kunstschätze« Reise u. Sport 1913 Heft 3.

Zur Kunstgeschichtlichen Orientierung. Separat-Abdruck aus dem Führer durch Galizien, Hartleben, Wien-Leipzig.

Wykłady uniwersyteckie i wykłady publiczne z zakresu historyi sztuki w Krakowie i Łodzi.

Dr Maryan Gumowski: Medale Stefana Batorego, Kraków 1912.

Redakcya wiadomości numizmatyczno-archeologicznych i drobne artykuły tamże pomieszczone.

Wykłady uniwersyteckie z zakresu numizmatyki.

Dr Tadeusz Szydłowski: Wit Stwosz w świetle naukowych i pseudonaukowych badań. Kraków 1913.

Drobne fejletony w »Czasie«.

Szukiewicz Maciej: Jan Matejko z 20 ilustracyami. Warszawa, Nakładem »Gryfa«.

Wykłady z zakresu historyi sztuki na kursach im. Baranieckiego w Krakowie.

Pałasiński Józef: »Polens moderne Glasmalkunst« Zeitschrift für alte u. neue Glasmalerei, München 1913, Heft 9.

Feliks Kopera
Dyrektor Muzeum narodowego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKOWE

FUNDUSZU MUZEUM NARODOWEGO, MUZEUM CZAPSKICH I DOMU IM. JANA MATEJKI

ZA ROK 1913.

		Gotówka		Papiery	
		K.	h.	K.	h.
Reszta kasowa z dn. 31 grudnia 1912 r.		872	01	7.779	86
Muzeum Narodowe i Muzeum Czapskich.					
Dochody zwyczajne:					
Subwencya rządowa	K. 10.000.—				
» krajowa	K. —.—				
Za bilety wstępu	K. 15.897.40				
Za garderobę	K. 580.30				
Ze sprzedaży katalogów	K. 1.790.50	28.268	20		
Dotacya Gminy m. Krakowa dla Muzeum Narodowego:					
Wydatki zwyczajne	K. 100.804.—				
» nadzwyczajne	K. 43.010.—	143.814	—		
Dochody nadzwyczajne:					
Subwencya rząd. na zbiory Giełdzińskiego	K. 10.000				
» krajowa na zakupno dzieł art. twórczości ludowej	K. 3.000	13.000	—		
Procenta.					
Kasa oszczędności m. Krakowa wnosi % od książ. wkład. Nr 236.072 i 240.905		329	67		
Zakupno papierów:					
Ulokowane procenta				329	67
Zaliczki:					
Urzędnicy i służba zwracają tytułem wydanych na stemple do dekretów		23	08		
Urzędnicy i służba płacą tytułem podatku osobisto-dochodowego		356	—		
Dom im. Jana Matejki.					
Dochody zwyczajne:					
Subwencya krajowa		1.000	—		
Katalogi i druki		270	—		
Czynsze z realności		3.428	86		
Wstępy do muzeum		1.718	30		
Garderoba		52	40		
Z księgi darów		167	78		
Do przeniesienia		193.300	30	8.109	53

Muzeum Narodowe i Muzeum Czapskich.	Gotówka		Papiery	
	K.	h.	K.	h.
Płace personalu urzędniczego	18.992	—		
» » służby	7.979	85		
Renta dożywotnia dla prof. Siedleckiego	3.000	—		
Pomocnicy kancelaryjni	2.434	33		
Palacz Muzeum narodowego	858	60		
2 robotników	1.395	92		
Umundurowanie służby	1.106	—		
Straż w Muzeum narodowem i Czapskich	2.020	22		
Wartość czynszu za lokal	30.000	—		
Opał	4.351	80		
Zakupno dzieł sztuki	3.995	90		
Konserwacya dzieł sztuki	931	88		
Asekuracya dzieł sztuki	402	72		
Biblioteka	2.184	80		
Portorya	2.531	86		
Wydatki kancelaryjne i ryczałt na reprezentacyę	1.179	08		
Wydatki gospodarcze	2.278	18		
Opłata za telefony	199	—		
Pracownia fotograficzna	583	10		
Wynagrodzenie sprzedającego bilety	800	40		
Druk katalogów i albumów	2.349	74		
Urządzenie stałej graficznej wystawy	100	20		
Podróże	948	47		
Oświetlenie gazowe i elektryczne	485	47		
7% od 3.000 rs. Dr. W. Lasockiemu	533	70		
Opłata za wentylacyę elektryczną	249	24		
Utrzymanie budynku Muzeum Czapskich	988	31		
Pomoc w obsłudze w » »	483	80		
Oprawa książek i rycin	777	20		
Introligator	700	—		
Ogród i lapidarium	396	56		
Czyszczenie kominów	25	—		
Nieprzewidziane wydatki	2.919	83		
Sporządzenie inwentarza Muzeum i katal. Dąbczańskiej	996	30		
Sporządzenie inwentarza Muzeum Czapskich	1.432	10		
Szafy i gabloty na zbiory Goldsteina	1.517	15		
Przewiezienie zbiorów na Wawel	458	84		
Naprawa tkanin	24	60		
Na chodnik kokosowy w galeryi Muzeum	642	71		
Konserwacya broni	207	86		
Zabezpieczenie drzwi na zimę	134	10		
Sporządzenie i osadzenie kasy na monety	41	—		
Na sprawienie 10.000 pudełek blaszanych na monety	50	—		
Urządzenie monet w szafie	100	—		
Do przeniesienia	103.787	82		

PRZYCHÓD. **Zamknięcie rachunkowe funduszu Muzeum Narodowego, Muzeum Czapskich i domu im. J. Matejki za r. 1913.** ROZCHÓD.

	Gotówka K.	h.	Papiery K.	h.
Z przeniesienia . . .	193.300	30	8.109	53
Dotacya Gminy m. Krakowa dla Domu im. Jana Matejki:				
Wydatki zwyczajne	10.160	—		
Zaliczki	2.000	—		
Razem . . .	205.460	30	8.109	53

	Gotówka K.	h.	Papiery K.	h.
Z przeniesienia . . .	103.787	82		
Teki do zbiorów Siedleckiego	295	25		
Pomoc introligatorska	616	60		
Osuszenie piwnic w muzeum Czapskich .	500	—		
Na częściowe zakupno zbiorów Giełdzińskiego .	30.098	89		
Zaliczki:				
Dyrekcya Muzeum narodowego (Twórczość ludowa) .	1.500	—		
Narosłe procenta wydaje się do lokacyi . .	829	67		
Tytułem zaliczek na stemple do dekretów . .	30	04		
C. k. Urzędowi podatkowemu w Krakowie tytułem podatku osobisto-dochodowego	342	80		
Zwroty funduszowi miejskiemu:				
Dochody zwyczajne . . . . . . K. 27.000·—				
Dochody nadzwyczajne . . . . K. 10.000·—	37.000	—		
Dom im. Jana Matejki.				
Kustosz	2.299	95		
Woźny	970	—		
Straż pilnująca zbiorów	624	—		
Umundurowanie	150	—		
Ubezpieczenie budynku i zbiorów	53	31		
Utrzymanie porządku i wydatki gospodarcze . . .	500	08		
Opał i oświetlenie	787	96		
Opłata za telefon	72	50		
Kancelarya	48	62		
Katalogi i druki	696	—		
Procenta od długów i podatki	2.638	14		
Naprawy	202	05		
Nabytki i urządzenia	219	20		
Drobne wydatki	129	10		
Zwroty funduszowi miejskiemu (dochody zwyczajne)	7.996	—		
Reszta kasowa z dn. 31 grudnia 1913	13.572	32	8.109	53
Razem . . .	205.960	30	8.109	53

BILANS.

Stan czynny:

Reszta kasowa z dnia 31 grudnia 1913 r.		K. 13.572·32
Książ. Kasy oszcz. m. Krakowa Nr 236.072	K. 176·90	
» » » » Nr 240.905	K. 7.932·63	K. 8.109·53
Zaliczka u dyrektora Muzeum narodowego do wyrachowania na cele admin. dla Muzeum narodowego .		K. 5.000·—
Niezapłacone zaliczki na stemple od urzędników i sług Muzeum narodowego		K. 8·84
Razem . . .		K. 26.690·69

Stan bierny:

Niezapłacony podatek osobisto-dochodowy c. k. Urzędowi podatkowemu w Krakowie od urzędników i sług Muzeum narodowego	K. 28·40
Saldo stanu czynnego	K. 26.662·29
Razem . . .	26.690·69

Z miejskiej Izby obrachunkowej

Dyrektor

Jan Krzyżanowski.

Niniejsze sprawozdanie w zastępstwie Komitetu Muzeum narodowego przyjąłem do wiadomości.

W Krakowie dnia 20. maja 1915.

Prezydent miasta.

wz. *Bandrowski.*

BILANS.

Stan czynny:

Reszta kasowa z dnia 31 grudnia 1917 r.		K 13.502·32
Książ. Kasy oszcz. m. Krakowa Nr 258.072	K 896·30	
Nr 290.885	K 7.182·03	K 8.078·33
Zaliczka u dyrektora Muzeum narodowego do wyrachowania się na cele sztuki dla Muzeum narodowego		K 5.000·—
Niewyrównane zaliczki na stempło od urzędników i sług Muzeum narodowego		K [illegible]
Razem		K 26.[illegible]

Stan bierny:

Niewypłacony podatek zwrócić do kasowy c. k. Dyrekcji podatkowej w Krakowie od urzędników i sług Muzeum narodowego	K [illegible]
Saldo stanu czynnego	K 26.[illegible]
Razem	K 26.[illegible]

Z upoważnienia Rady administracyjnej
Dyrektor
[illegible]

Bilans sprawdzony w posiedzeniu Komisji Muzeum narodowego i przyjęty do wiadomości.

